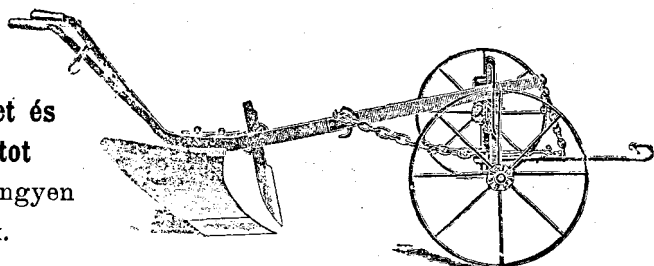

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
 a hirneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
 aczél-ekéket és váltó hegyi ekéket
 vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
 minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
 árajánlatot
 készséggel ingyen
 küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

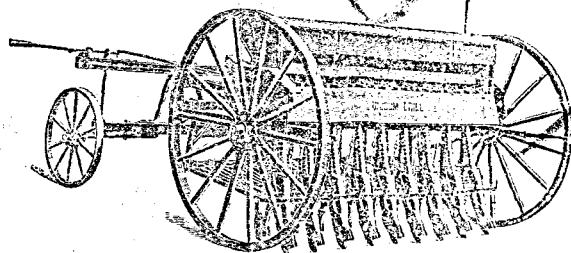
„UNICUM DRILL“

(sík és hegyes talajnak)

sírvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

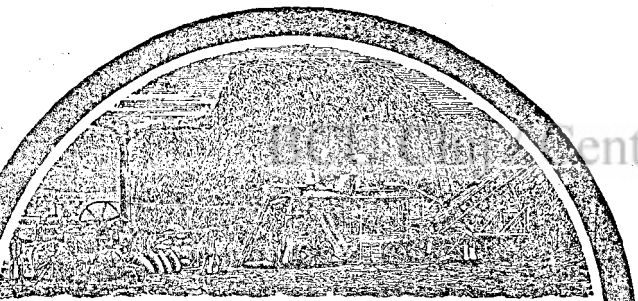
Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leirással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyáranak raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

által a legjutányosabb áruk mellett ajánlatotnak

Locomobil és gőzeséplőgép-készítetek 2 1/2 egése 12 tőerőig, Eszakiakozók, járgány-cséplőgépek, löhère-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáók és aratógépek, szénagyűjtők, baronás, „COLUMBIA-DRILL“ legjobb sírvetőgépek, Planet Jr; kapálók, szecakavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálóik, őrlő-malmok, egytetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Résletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

Röck István, Budapest

I. BUDAFOKI-ÚT,

gőzgép-, gőzkazángyár, vas- és ércöntöde.

KÉSZIT

GOZGÉPEKET: fekvőket és állókat minden nagyságban, magasnyomású, compound- és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab. Röck-féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket dynamogépek hajtására; hajógépeket.

LOKOMOBILOKAT: kihúzóható forr- és fűtőcsöves kazánnal.

GŐZKAZÁNOKAT: forralós-, sima- és hullámlemez fűtőcsövekkel; mint különlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági vízcsöves kazánokat.

SZIVATTYUGÉPEKET: Worthington és más rendszerek.

VIZMUTELEPEKET és csatornázásokat.

GŐZMALOM berendezéseket a legújabb kivitelben.

TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET.

TELJES HÜTÖTELEPEKET ÉS JÉG-

GYÁRAKAT szabadalm. ammoniák rendszer szerint.

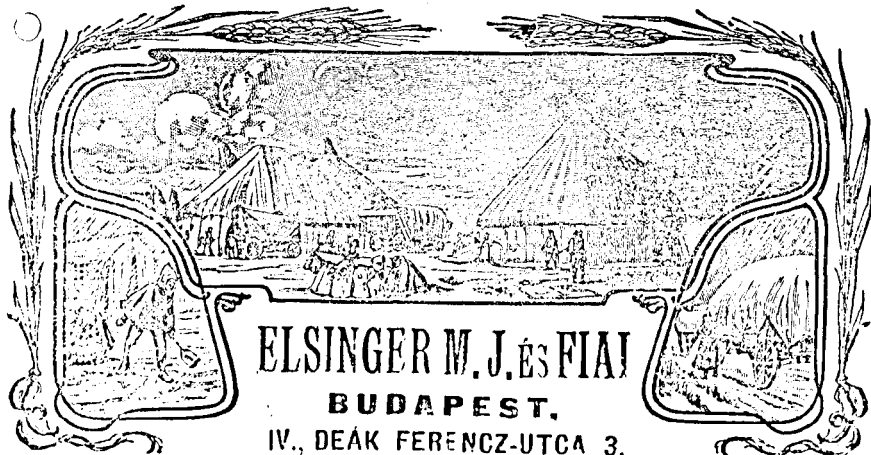
OLAJMALMI és olajgyártási berendezéseket.

HYDRAULIKUS SAJTOKAT különböző ezélokra.

BORSAJTOKAT, emeltyűs, — hidraulikus — vagy motorikus üzemmél.

RÖCK ISTVÁN gép-kazángyára, vas- és ércöntödeje **BUDAPEST.**

1029

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST.

IV., DEÁK FERENCZ-UTCA 3.

ALAPITVA 1831. Sürgőnycim: „ELSINGER BPEST, DEÁK-UTCA“ 46 RITÜNTETÉS

V I Z M E L E K N T E S
 P O D N Y V Á K
 ELISMERT KIVÁLÓ MINŐSÉG. EN.

KAZAL. GÉP. KOCSI. M. GGYÜJIC. ÉS REPCE-TONYVAK
 ZAKOK Tarpulin, Rovátkás Drill, Va zon-ender varrással és varr. s né t
 LEGOLCSOBH MEGDILVATO NYVÁSÁRLÁSI FORRÁS
 VIZMENTES SATRAK, ESOKOPENYIK, V. HARGALLEROK

Örök áron eladó, esetleg 6—9 évre
haszonbérbe adó

Tagosított Birtok

Háromszék megyében, F.-Csernátoni határban, 65 k. hold
tehermentes prima szántó föld, 9 hold szénarét,
47 hold első osztályu csererdő, két lakó belső
telek, gazdasági épületekkel és finom gyümölcs-
fákkal, a kertek fásítva. — Felvilágosításokat ad a
tulajdonos: 1350.

Özv. Kovács Károlyné

Kolozsvárt, Trefort-utca 19. szám.

GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság

• LEOBESDORF. • BUDAPEST. • RATIBOR. •

Városi üzlet: BUDAPEST, Ferencziek-tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, fel-
bontás-, kiórlás- és simára órláshez, önműködő lisztkeverő
gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint fel-
vonókat, szitákat, szállítósigákat, zsákfelvonókat, deta-
cheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és
electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepe-
ket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motoro-
kat és locomobilokat.

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 díjjal és 8 arany-
éremmel kitüntetve. 1017

Kertész kerestetik!

A ki a kertészet minden ágában teljesen jártas legyen
és mint ilyen huzamosabb ideig már működött.

Megkivántatik nevezetesen, hogy ajánlkozó a hideg-
földi, üdészet (melegági), konyhakertészetben, hideg és
melegházi növények kezelésében, azok szaporításában, gyü-
mölesfák és rózsák ojtásában és szemzésében teljes jártas-
sággal birjon és lehetőleg kicsalado- avagy nőtlen.

Olyanok, a kik a méhészetben jártasok és a méhészetet
sikerrel kezdeni képesek, előnyvel bírnak.

Állás elfoglalása ez év szeptember 1-én. Ajánlatok,
bizonyítványok másolataival, melyek azonban vissza nem
küldetnek Gyaluba — gyalui Rosenberger Bernáthoz
czimzendők. 1354

AZ

ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDELYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgönczím: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

Legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mező-
gazdasági-gépek, talajművelő eszközök és szükségleti cikkekre,
u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsiradékok, kocsikenőcs,
hajtószijak, juta és lenszakok, vízmentes ponyvák, stb. Aján-
lunk t. cz. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egy-
let felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M.
K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által olomzárólt legjobb

Háromszéki lóhere- és magyar luczerna magvakát,

valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti ober-
dorfi répmagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigai
mag után először termelt kitűnő lenmagot, bal-
taccint, székely tengerit, hanna árpát, duppai
zabot és egy nagyon bőven termő svéd zab-
különlegességet a legjutányosabb árák mel-
lett. — Felkérjük az erdélyrészi állat-
tenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó
haszonállataik (igás ökör, tinó, borju,
sertés. stb.) minőségét és meny-
nyiségét hozzánk sürgősen be-
jelenteni sziveskedjenek, mi-
vel a Királyhágón tuli ura-
dalmak részéről a vételre
rendkívül sok megbí-
zás érkezett.

Kívánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

1010

Megjelent! Megjelent!

Az egész continenfen nagy sensációt keltett felolva-
sás szövege, amelyet **Hairle Ben-Aiad** herczegnő
Budapesten az Uránia színházban tartott: „A török nő
élete a társaságban és a háremben“ címen.

A szép herczegnő saját tapasztalataiból, oly képét
adja ezen, európai szem előtt tilos dolognak, hogy ugy a
felolvasása, melyet Bécsben a censura éle miatt egyes ré-
szében törölt, mint a könyv is, a melyet teljesen, a törölés-
sek nélkül adtam ki, bizonyára a kellő számu olvasóra fog
találni.

A könyv ugyancsak német nyelven is kapható. Ára
mindegyiknek 1.20—1.30 kor. ellenében franco expediálom.

Szilágyi Béla

könyvkereskedésében BUDAPEST, VI., Károly-körút 26.

1251

• Őszi trágyázáshoz •

a

Thomassalakliszt

Stern Marke

Csillag védjeggyel helyesen
alkalmazva, minden növény-
nek legjobb és legolcsóbb
foszforsavas műtrágyája. —

Kívánatra szakmunkákkal
és árajánlattal készségesen
szolgál:

KALMÁR VILMOS Budapest, VI., Teréz-körút 3.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin
magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
Mindenzsák olomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva

1338

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Az előfizetéseket

kérjük megújítani!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A földmivvelésügyi miniszter programja. (—i.)	397
Védekezés a burgonyavész ellen. <i>Barna Balás.</i>	399
Az örökölt mezőgazdaságok birtokosainak ka- tonai szolgálata. I.	400
Eisebb szakközlemények	401
Vegyes közlemények.	401
Szerkeszsi üzenetek.	402
Értesítések.	

Ajánlok:

**muhamagot,
tarlórépamagot,
csibehurt,
paprikakölest,
pohánkát,
mustármagot.**

Veszek:

**biborheremagot és
tavaszi repcét**

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN, VII. ROTTENBILLER-U. 33.

A földmivvelésügyi miniszter programja

I.

(—i) A földmivvelésügyi miniszterium költségvetésének tárgyalása mindig: esemény, mely a közfigyelmet lassan haladó, árva mezőgazdaságunk ügyére évente rátereli.

Tagadhatatlan, hogy az utóbbi évek alatt jóval több gondozásban részesült a magyar föld sorsa, a magyar gazda ügye-baja, mint a közvetlenül megelőzőkben. Jóval több jóakarattal, buzgósággal és kézfogható segítséggel talákoztunk a közelebbi egynehány esztendőben, mint azelőtt.

De még mindig igen elméleti gazdaságot csináltunk odafenn. Mi, innen alulról, akik vezéri szerepre legfennebb csak kis körben vagyunk hivatva, több gyakorlati érzék látása után áhítoztunk.

Erre vágyunk ma is. Hiszszük és reméljük, hogy ez a vágyunk fokozatosan teljesedőbe fog menni. Tallián miniszter programja ezen reményünket sokban megerősítette.

Amiket a miniszter elmondott, azokban jórészt feltaláljuk a praktikus gazda józan belátását, a bajok alapos ismeretét, a segítség módjának helyes érzékét és — a minnek legjobban örülünk — a felületes, a meghallgatandók meghallgatása nélkül való kezdeményezéseknek óvatos kerülését.

Nem tudjuk: milyen szerencséje lesz az új miniszternek a segítségére szükséges hivatalos tehetségek megválasztásában, de azt örömmel látjuk, hogy a gyakorlati élet tapasztalt fejeinek időnként való meghallgatását nem óhajtja mellőzni. És ha ezeket a külső véleményeket mindig megfelelő forrásokból fogja tudni a jövőben is beszerezni, annak bizonyára meg lesz a maga messzekiható haszna.

A következőkben szószerint kivesszük és olvasóink elé tárjuk a miniszter beszédének azon részeit, amelyek hazarészünk mezőgazdaságát is eminenter érdeklik s azok leközlése után hozzáfűzzük majd az egyes részletekhez a magunk véleményét és nézeteit is.

„Kötelességszerűleg konstatalom elsősorban azt, hogy az eddig hozzánk beérkezett összes adatok alapján *inségről és inséges ter-
mésről Magyarországon szó nem lehet.*

Hála Istennek, magtermésünk az egész országban elég jó. Ennek következtében ebben a tekintetben az országban inségről beszélni nem lehet. Nem akarom kizártnak mondani, hogy egyes vidékeken, egyes körzetekben akár a burgonyatermésnek elpusztulása, akár a *tengerinek meg nem érése okozhat bajokat*; ezek azonban kisebb körzetűek, nem általános jellegűek; inségről tehát, ismétlem, az egész országot illetőleg e tekintetben nem lehet beszélni.

Sokkal fontosabbnak tartom azonban a másik kérdést, amely a takarmányra vonatkozik. *Kétségtelen, hogy a takarmányhiány nagy baj és esetleg súlyos konzekvenciái állnak küszöbön.* A kormány erre nézve már hetekkel ezelőtt megindította a szükséges tanulmányozási és adatgyűjtési akciót és arra a meggyőződésre jutott, hogy bármennyire és bármilyen formában is változzék az idő, ezzel a kérdéssel komolyan kell számolni.

Tárcám kezelésének vezetésénél a cél nem lehet más, mind a magyar föld jövedelmének tartós fokozása. De tovább megyek: előttem ez a cél is csak eszköz egy magasabb cél érdekében, az *ösi tűzhely megtartására, a közép és kisbirtokos családok konzerválására.* A föld jövedelmének emelésére a leghatásosabb állami eszköz: *a szakismeretek terjesztése, még pedig a nép széles rétegében.*

Nem habozom kimondani, hogy ezt tartom a mezőgazdaság emelése leghatásosabb eszközének.

A közép- és felsőfokú gazdasági képzés intézményei ki vannak építve, itt csak a továbbfejlesztésre, a tudomány haladásával való lépéstartásra van szükség.

A gazdatiszti törvény, az 1900: XXVII. t.-cikk folytán a gazdatiszti pálya lényeges biztosítékot nyújtván a tanult és hivatalos elem boldogulására, a gazdasági tanintézetek növendékeinek száma megkétszereződött. Ámde a nagyobb joggal több kötelesség is jár. *A gazdasági felső- és középkutatást intenzívebbé kell tenni.* Ily irányban akarom a gazdasági akadémia és tanintézetek szervezetét átdolgozni, súlyt helyezve a növendékek szoliditása és tanulásának szigorú ellenőrzésére, hogy már a tanintézetben komoly munkához szokjanak.

Még fontosabb ennél és időszerűbb, hogy a szakismereteket a nép közé bevigyük. A kezdő lépések ez irányban néhány éve megtették, ott van a tanítók nyári tanfolyama, télen át népies felolvasások — de a célt intézményszerűen kell biztosítani. A kultusz-

„Aratási és cséplési árjegyzékünket“

a t. c. gazdaközönség figyelmébe ajánljuk s azt kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük. — Szüreti és borgazdasági árjegyzékünk nyomás alatt van.

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

miniszter ur most készíti elő a népoktatás reformját s ebben épp akkora helyet akar biztosítani a gyakorlati nevelésnek, — kézügyességi oktatás stb. — mint az elméleti ismeretek oktatásának. *A népiskolába kell bevenni a gazdasági ismeretek tanítását, a gyermek felfogásához mérten, úgy hogy mikor az iskola padját elhagyja, az írás, olvasás és számoláson kívül legyen annyi fogalma a gazdaságban előforduló munkákról, hogy mindennek a célját meg tudja érteni és a testi fejlettségéhez való munkákat el is tudja végezni.*

Hogy népiskolákban a gazdasági oktatásnak sikere legyen, *meg kell azt honosítani a tanítóképző intézetekben, sőt a lelkészképző intézetekben is; azért ahol még nincs, ezek mindegyikében gazdasági szaktanárokat fogok fokozatosan alkalmazni.*

A felnőtt gazdanép oktatására az elmúlt télen több mint 3000 előadást és 218 gazdasági tanfolyamot tartattam, melyeken több százezer gazda vett részt. Jövő télen, hogy ez az oktatás még több helyre terjedjen, az állami birtokok gazdatisztjeit is kirendelem, hogy szakmájukból előadásokat tartsanak, a tudomány és tapasztalat újabb vívmányaira népet kioktassák.

Remélem, a földbirtokos osztály követni fogja az állam példáját s én örömmel fogom őket is, gazdatisztjeiket is, ha ajánlkoznak, a gazdanép oktatásánál igénybe venni.

A földmívelési iskolákra vonatkozólag teljesen bevallom, hogy azok nem mindenhol váltak be teljes mértékben. A földmívelési iskolának célja az volt, hogy részben a kisgazdákat saját gazdaságaik kezelésére tanítsák ki, részben pedig a kisebb birtokos embereknek nem gazdatiszteteket, hanem — amint magukat nevezni szokták — gazdákat vagy pusztabírókat vagy botos ispánokat neveljenek. Öszintén bevallom, ismétlem, hogy ez a cél nem teljesen éretett el. A földmívelési iskolákból kikerülő gyermekeknek nagy része sokkal magasabb kvalifikációval bírónak képzelte magát, mint amelyet tényleg szerzett, sokkal nagyobb urnak gondolta magát, mint amilyennek tényleg lennie kellett volna. Megtettem a lépéseket már saját vizsgálataim alkalmával is, hogy ennek a nézetem szerint helytelen iránynak elejét vegyük és jövőre más irányba tereljük a dolgot. Ha azonban ez nem sikerül, kísérletet kívánok tenni a kincstári és a méneshirtokoknál más irányban, úgy hogy a méneshirtokoknál cselédeként alkalmazandó és az állam által fizetendő, jobbmódu családból való fiukat kívánom bevenni ebbe a tanításba olyképpen, hogy a gyakorlati ismeretek elsajátítása mellett rövidebb idő alatt — mert az általános kifogás az, hogy tulságos hosszú ideig, két esztendeig tart a gyakorlat a gazdáknál — mondok, rövidebb idő alatt elméleti oktatásban is részesüljenek, határozottan kijelentvén ezúttal azt, hogy itt másnak nem tekinthetem őket, mint munkásoknak, akik saját jövőjük, boldogulásuk előfeltételeinek megszerzése céljából a méneshirtokoknál kezdik meg munkálkodásukat.

Hogy mezei gazdaságunkat belterjesebbé tegyük, annak egyik főltétele: *az értékesítés szervezése.*

Ebben a feladatkörben programom a következő: A belföldi fogyasztás a belföldi termelés számára biztosítandó. Az értékesítést

e téren a gazdák tömörülésével kell szervezni. Ezért elő fogom mozdítani a gazdáknak a nagyobb piacok ellátására irányuló szövetkezéseit, a fejlődés irányelve pedig az legyen, hogy terményeinket lehetőleg feldolgozva értékesítsük. Még egy fontosabb szempont lebegett itt előttem, tudniillik az, hogy minden gazdasági termény a valódi nevében és hamisítatlan minőségében jöjjön a forgalomba. Mert méltóztassék megnézni, hogy bármely piacra kerülnek ki Magyarország termékei, mindig állandóan az a panasz és kifogás, hogy nem egyenlő, nem egyöntetű minőségű, hanem keverék, péle-méle kerül forgalomba.

Mint hogy azonban a belföldi fogyasztás mezőgazdaságunk termelő képességét távolról sem meríti ki, nagy energiával kell a *külföldi piacok megszerzésére és megtartásáról törekednünk.*

Ebben a tekintetben oda kívánok hatni, hogy a kiviteli készletek már a termelés helyén vagy legalább bizonyos termelési körzetekben a külföldi piacigényeinek megfelelően osztályoztassanak és csomagoltassanak, sőt már a termelésre használt fajta megválasztása a kivitel igényeihez alkalmazkodjék, versenyképessége fokoztassék és bizonyos mennyiségnek megfelelő időben és minőségben való szállítása az egyes termelő vidéken — ha kell — előzetes lekötés által biztosítottassék.

A feladatok teljesítésében sokat várok a gazdatársadalom egyesületeitől és a szövetkezetektől, melyek útján a gazdaosztály legszélesebb rétege is hozzáférhetővé válik a kitanításra.

Ennek a gazdaosztálynak legjobb iskolája a *szövetkezés*, a melyet minden formájában elő fogok mozdítani.

Főterményünk ma is még hosszú időn át a gabona lévén, ennek jobb értékesítése végett az eddiginél gyorsabb mérethben kívánom a *szövetkezeti magtárakat szaporítani.*

Mint hogy ez idő szerint a meglévő gabonarakár szövetkezetek egymás viszonyairól — hol, mely terményben van fölösleg s hol van kereslet — tájékozva nincsenek: szükséges közöttük szerves kapcsolatot létrehozni, *szövetkezeti központot létesíteni*, mely a szövetkezetek érdekeit minden közös kérdésben is képviselné. E központi szervezet megalkotása és a hitel kérdéseinek rendezése iránt a törvényhozás külön intézkedését fogom kérni. A szövetkezeti magtárak útján a termelő a hadsereg ellátása munkájában is jelentékeny részt vehet, s mint hogy azok a szolid kereskedelem részére is biztos beszerzési forrást képeznek: létesítésünk a kereskedelem érdekében is kívánatos.

Nagy fontosságot tulajdonítok a *vetőmag javításának*. Gazdáink nem törődnek eleget sem a vetőmag megválasztásával, sem annak időnkint való felrészítésével. Mivel ez anyagi áldozatot kíván a gazdától s éppen ez tartja vissza őket a magnemesítéstől, már hivatali elődöm útasította az állami gazdaságokat, hogy az ott termelt jó vetőmagot kisebb tételekben kevéssel a napi áron felül — a miben a minőség nincs megfizetve — adják el a jelentkező gazdáknak. Ez tehát annyi, mintha a gazda a maga termését csekély ráfizetés árán kicserélné a jó vetőmaggal. Az anyagi áldozat, amit ez a tevékenység az államra ró, egy-két év alatt százszorosan megtérül, terményeink értékének növekedésével. Mint hogy a szegényebb sorsú vidékeken még ily csere útján is

nehéz a jó vetőmagot elterjeszteni, ebben a költségelirányzatban 50.00 koronát kérek arra a célra, hogy az erre leginkább rászoruló vidékeken 30% árkedvezményrel és esetleg fizetési halasztás engedélyezésével juttathassak jó vetőmagot a kisgazdáknak.

Gazdálkodásunkat többoldaluvá kell tenni, hogy a magyar föld jövedelmét biztosabbá tegyük. Láttuk az idén, mennyire megingatta a nemzet jövedelmét a májusi eső elmaradása. Csak azok a talajok állották ki nagyobb kár nélkül a tartós szárazságot, a melyek húzamosabb ideje mély művelésben részesülnek. Hogy ez általánosabbá váljon, *a kisebb birtokok szövetkezeteit állami kölcsönrel segítem a drága gőzeke beszerzésében.* Kívánatos, hogy ezt is hazai gyárakból szerezhessék be gazdáink, hogy a vámot és fuvar költséget megtakarítsák.

Felettebb kívánatos, hogy *a jobb gépek és mezei eszközök* általánosan meghonosodjanak. De mivel nem áll módjukban a gazdáknak a gépek jóságát kipróbálni, a gépkísérleteket szélesebb alapokra fektetem és azok eredményét gazdaközönségünk széles rétegeivel megismertetem.

A kereskedelmi növények termesztését az eddiginél nagyobb arányban kell felkarolnunk. A beruházási törvény 4 millió koronát bocsátott rendelkezésemre a len- és kendertermelés érdekében. Hazánk sarkvidékein megterem a legtöbb kender, más vidékein a len, és bár jók az árak, mégis keveset termesztünk, mert nincsenek helyben áztatók és feldolgozó telepek, a mik nélkül nem lehet értékesíteni. Ezek létesítését akarom ebből a hitelből előmozdítani, a termést piacképessé tenni, a félgyártmányok értékesítésére szövetkezeteket alakítani.

Hasonlóképp terjeszteni kívánom *a komlótermelést*, mely belföldi fogyasztásunk felét sem éri el, de még annak is túlnyomó részét külföldre szállítjuk. Oda kell tehát hatni, hogy a termelés a fogyasztás igényeihez alkalmazkodjék és a termelő és fogyasztók közelebb hozassanak egymáshoz.

Épp így állunk *a cukorrépa* maggal, melyből másfél millióra menő behozatalunk van. Megbiztam a magyaróvári kisérleti állomást, hogy a cukorgyárosokat és a gazdaközönséget a répa mag nagyobb arányu termelésére buzdítsa, a minőség javítására pedig kísérleteket tegyen, hogy így minél hamarabb emancipálhassuk magunkat e téren a külföldtől.

A heremagtermelés főleg a Királyhágón túli és a felsőmagyarországi gazdáknak volt még nemrégiben jövedelmező foglalkozása. Ezt most a külföldről behurcolt nagyszemű aranka terjedése veszélyezteti. Mivel ezt bajos kirostálni, elrendeltem az arankának a hereföldeken való kiirtását, mielőtt magba megy s ezt a legnagyobb erélylyel és szigorúsággal fogom végrehajtani.

De, t. ház! Az aranka terjedése heremagkereskedelmünket is veszedelemmel fenyegeti. E tekintetben már külföldi támadásokra is lehet utalni. E támadásokat sikeresen csak úgy győzhetjük le, ha a magyar származású heremagvak teljes arankamentességét biztosítjuk. Ennek egyik eszköze — amint említettem — az aranka-növény erélyes kiirtása; másik az arankás mag vetésének meggátlása a legerélyesebb intézkedések és azok legerélyesebb végrehajtása mellett is öt-hat esztendei fáradhatatlan munkára lesz szükségünk, hogy az arankát teljesen kiirtsnk, pedig annak

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

általános elterjedése óriási katasztrófának tenné ki állatállományunkat és azzal együtt egész közgazdaságunkat.

Gyógyfűszükségletünket is túlnyomólag külföldről fedezzük, holott a legtöbbje nálunk is megterem és termelése — mint a fehéregyházi példa mutatja — kivihető

Azt látjuk, t. ház, ha tekintetbe vesszük a szomszéd államok mezőgazdaságát, különösen a nagybirtokokat, hogy a *nagybirtok iparvállalatainak* jövedelme magának a birtoknak jövedelmét 4—5, de sőt 10—20-szoros mértékben is felülmulja. Ebből tehát azt a következtetést kell levonnunk, hogy nagybirtokosainknak első kötelessége volna, hogy ezen az uton haladjanak. A kormány maga mezőgazdasági ipart nem alkothat, ahhoz sem pénzügyi ereje nincs, de ez nem is hivatása. Azonban azoknak, kiknek módjuk van hozzá, azoknak kell elsősorban példát adniok és akkor meg veyük győződve, hogy a példát a közép- és kisbirtokok osztály is követni fogja és akkor azután az állam is teljes mértékben fogja kötelességét teljesíthetni.

Egyik fontos gazdasági iparágat, a *szeszipar* termelését a világszerte uralkodó konjunkturák miatt kénytelenek voltunk kontingentálni. A kontingens a belföldi fogyasztáshoz lévén szabva, jövedelmező ár-niveaut biztosít a termelőnek s a kontingens kiosztása ma már állami segély jellegével bír. Minthogy pedig a termelési kérelem a rendelkezésre álló kontingenset mindig többszörösen fölülmulja, a kontingens kiosztásában azt az elvet tartom szem előtt, hogy ez az iparág elsősorban a burgonyatermelésre utalt gazdaságok felsegélyezésére szolgáljon, de még ezek közül is azoknak jusson, akiknek általános gazdasági helyzete arra a követelt állami támogatásra leginkább rászorul. Ezért a kontingens-kérelmek közül legtöbbet, a kisczardák szövetezeteit előgitem ki. Kívánatosnak tartom a mezőgazdasági jellegű szeszgyárak kontingensének a támogatását s ebben az irányban tárgyalásokat folytatok a pénzügyminiszter ural. Egyébiránt a fejlődni bíró és fejlődni törekvő szeszipar növekedésének valahogy mégis tért kell nyitni a denaturált szesz termelése nem lévén korlátozva, a szesz műszaki alkalmazását kívánom előmozdítani. Az idevágó fontosabb technikai kérdések tanulmányozásáról gondoskodtam. Jövő évre egy kiállítás rendezése van tervbe véve, a mely felölelné a szesz feldolgozásban elért haladást és tanulmányokat. Erre az alkalomra a szeszszel való olcsó fűtést, főzést és világítást szolgáló találmányokra díjakat szándékozom kitűzni.

Védekezés a burgonyavész ellen.

(Phytophthora infestans de Ry.)

II.

A második kísérleti csoport istálló trágyával trágyázott talajon a következő eredményeket adta:

1. Reichskanzler (istálló trágyával trágyázva) 1% rézgálic oldattal permetezve. A phytophthora megtámadta a zöld részeket és szeptember elején már jórészt minden egyes növényen volt. Nagyobb mérvet azonban nem öltött, mert a lomb túlnyomó része beérve, természetes módon ment tönkre.

Az összes termés 231 kg., a melyből egészséges 195 kg., 21,8% átlagos keményítő tartalommal; beteg 36 kg. s ennek keményítő tartalma 20,1%.

2. Reichskanzler (trágyázott) nem permetezett. Ami a betegséget illeti, határozottan nagyobb mérvű volt, mint az előbbi

tablán s már augusztus közepén a zöld részek teljesen meg voltak támadva. Az összes termés 200 kg. s ebből 175 kg. egészséges, 19,2% átlagos keményítő tartalommal.

Beteg 35 kg., átlagos keményítő tartalma 17,9%.

3. Reichskanzler (trágyázott) 1½% rézgálic oldattal permetezve. A lomb itt sem volt egészséges, sőt egyes foltokon erősebben meg volt támadva.

Az összes termés 194 kg. s ebből egészséges 167 kg., 22,7% átlagos keményítő tartalommal.

Beteg 27 kg., átlagos keményítő tartalma 21,4%.

4. Reichskanzler (trágyázott) nem permetezett. Lényeges különbséget nem lehetett tenni az előbbi és e tábla között. A lomb hasonló mérvben volt megtámadva. A kiválogatott beteg gumók keményítő tartalma lényegesen kisebb volt, amit a betegség nagyobb fokának tulajdonítok.

Összes termés 201 kg. s ebből egészséges 175 kg., 21,6% átlagos keményítő tartalommal.

Beteg 26 kg., átlagos keményítő tartalma 19,4%.

Az istálló trágyával trágyázott talajon a mint a fentiekben látható, az összes termés mindenik kísérleti tábláskán lényegesen nagyobb volt, az átlagos keményítő tartalom azonban nem emelkedett. A mi a betegséget illeti, úgy a permetezett, mint a nem permetezett táblákon fellépett s a kettő között gyakorlatban beszámítható eltérés nem volt.

Viszonyítva a nem trágyázott talajon hasonló módon kezelt parcellák kísérleti eredményeihez az eredmény ugyanaz. Itt is volt beteg gumó ugyanolyan arányban, mint az előbbi kísérleteknél.

Az egyszeri permetezés hatása tehát itt sem kielégítő, mert teljesen pozitív eredményt nem adott.

A harmadik kísérleti sorozat kainittal trágyázott talajon volt beállítva.

1. Reichskanzler (kainittal trágyázva) 1% rézgálic oldattal permeterve. A phytophthora megtámadta a lombrészeket s jórésztben tönkre is tette.

Összes termés 195 kg. s ebből 185 kg. egészséges, átlagos keményítő tartalma 23,3%.

Beteg 10,5 kg., átlagos keményítő tartalma 19,4%.

2. Reichskanzler (kainittal trágyázva) nem permetezve. A lombrészek általánosan szenvedtek feltűnően nagyobb mérvben, mint az előbbinél. Már július végén az alsó levelek túlnyomó része meg volt támadva s később úgy a többi levelekre, mint a szárrészekre áttért a betegség s a lomb időelőtt leszáradt.

Összes termés 165 kg. s ebből egészséges 145 kg., 21,4% átlagos keményítő tartalommal.

Beteg 19 kg. s átlagos keményítő tartalma 19,7%.

3. Reichskanzler (kainittal trágyázott) 1½% rézgálic oldattal permetezve. A phytophthora az előbbi kísérletnél jelzett módon lépett fel s a lombot jórésztben tönkre tette.

Összes termés 187 kg., ebből egészséges 177 kg., átlagos keményítő tartalma 22,7%.

Beteg 10 kg., átlagos keményítő tartalma 19,7%.

4. Reichskanzler (kainittal trágyázott) nem permetezett. A lomb meg volt támadva hasonló mérvben, mint a permetezett táblánál s néhány nappal hamarabb leszáradt. Összes termés 184 kg., ebből

egészséges 175 kg., átlagos keményítő tartalma 20,7%.

Beteg 9 kg., 19,4% átlagos keményítő tartalommal.

A fenti kísérleti sorozatnál, amint látható, a rézgálic oldattal való egyszeri permetezés szintén nem bizonyult megfelelőnek, mert úgy a permetezett, mint a nem permetezett táblákon fellépett a phytophthora. Volt ugyan különbség egyes táblákon a betegség mérvét illetően, de az a gyakorlatban fontos szerepet, csekélységére tekintettel, nem játszhat. A keményítő tartalom csaknem minden esetben emelkedett a permetezett táblákon s ez azt bizonyítja, hogy a rézgálic oldat még egyszeri permetezés után sem maradt teljesen hatástalanul. A lomb nem ment időelőtt tönkre s a keményítő képzés és lerakódás hosszabb ideig, azaz nagyobb tömegben történt.

Sem az istálló trágya, sem a kainit nem volt hatással a betegségre, mert a trágyázott táblákon kimutatott nagyobb termésben arányosan több a beteg gumó is.

A másik permetező anyag amint cikkem elején említettem a „bordói por“ különféle oldata volt.

Nem tartom szükségesnek a kísérletek részletezését, mert csaknem minden egyes táblán negatív eredményt adott. Általánosságban a „bordói por“, mivel ebben is a rézgálic a ható anyag, a permetezésre alkalmas volna, de feltétlenül, — mint azt az utóbbi évek kísérleti eredményei igazolták — erősebb oldatot kell használni, mint a közönséges rézgálicból. Nagy előnye a könnyű kezelési s elkészítési mód, amely semmiféle szakismeretet nem igényel s bárkire is nyugodtan rábízhatjuk. E tulajdonság azonban a burgonya permetezésnél nem annyira fontos, mert a burgonya zöld-részei nem olyan érzékenyek, mint a szőlő s ha a permetező oldat egy kissé maróhatású volt, az nem fog kárt tenni.

A másik burgonyaféleség, amelyet e kísérletre felhasználtam a „Hammerstein“ volt. Ez is keményítő és szeszgyártásra alkalmas burgonya, mely rendszeren szeptember végén ér.

Átlagos keményítő tartalma 18—23% között ingadozik. A téli vermelést elég jól kiállja, ha érett és jól megválogatott gumókat vermelünk el.

A kísérletek eredménye a következő:

1. Hammerstein (trágyázatlan) 1% rézgálic oldattal permetezve. A phytophthora augusztus hó elején kezdett fellépni egyes fészkek alsó levelein, lassan terjedt különösen az új hónaljajtásokban. Nagyobb mérvet azonban nem öltött úgy, hogy a lomb a vegetáció végéig normálisan működhetett.

Összes termés 133 kg. s ebből egészséges 113 kg., 20,5% átlagos keményítő tartalommal.

Beteg 20 kg., ennek átlagos keményítő tartalma 18,8%.

2. Hammerstein (trágyázatlan) nem permetezett. A betegség a lombot nagyobb mérvben támadta meg s már július közepe után az egész táblán mindenütt volt phytophthora.

Összes termés 101 kg. s ebből egészséges 75 kg., átlagos keményítő tartalma 19,7%.

Beteg 26 kg., 18,4% átlagos keményítő tartalommal.

3. Hammerstein (trágyázatlan) 1½% rézgálic oldattal permetezve. Ami a phytophthorát illeti, az eredmény teljesen hasonló az 1 ső számú táblánál leirthez. Nagyon

Teljes
MENYASSZONYI KELENGYE
minden ár és kivitelben
kapható.

Sárga Kristóf
fehérmű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Minden fajtájú Szőnyeg, Linoleum,
Cocos és amerikai önműködő ablak-
roletták

!!! Sajt-vászon kapható !!!
1 méter 70 fillér

szorgos vizsgálattal lehetett kimutatni valami különbséget az $1\frac{1}{2}\%$ oldat javára.

Összes termés 125 klg., ebből egészséges 110 klg., átlagos keményítő tartalma $22\cdot2\%$.

Beteg 15 klg., átlagos keményítő tartalma $20\cdot1\%$.

4. Hammerstein (trágyázatlan) nem permetezett. A lomb meg volt támadva, de nem nagy mérvben egészen július végéig. Augusztus elején azonban rohamosan terjedt s az összes zöldrészeket megtámadta.

Összes termés 135 klg. s ebből egészséges 110 klg., átlagos keményítő tartalma $20\cdot5\%$.

Beteg 25 klg., átlagos keményítő tartalma $19\cdot8\%$.

A „Hammerstein“-féleségnél a bordói porból készült oldatok szintén nagyon ingadozó eredményeket adtak, így annak részletes tárgyalását nem tartom szükségesnek. Ami a különböző rézgalic oldatokat illeti, az eredmények e féleségnél sem feleltek meg teljesen a várakozásnak. Általában minden permetezett táblán nagyobb a keményítő tartalom, de a termés mennyisége ingadozó. Úgy a permetezett, mint a nem permetezett táblák termésében volt beteg gumó, rendszeren több a nem permetezett táblákon.

Barna Balázs.

(Folytatjuk.)

Az örökölt mezőgazdaságok birtokosainak katonai szolgálata.

I.

Hogy ez a birtokalap a fönnebb 600 koronában megállapított 600 korona standard of life-nek nagyjában megfelelhet, azt kiszámíthatjuk úgy is, hogy ha a normálcsalád 1 férfi és 1 ifju tagjának évi átlagos munkabérmérsékélyéhez hozzáadjuk azon összeget, mely ezen földbirtoknak valóságos tiszta jövedelmeként a kataszteri tiszta jövedelemnek 2·4-szorosát véve származik, amennyi tehát bérbeadás útján arról bizonynyal bevehető:

1 férfi országos átlagos évi munkabére 330.— K.
1 ifju " " " " 258.— "
Összesen 588.— K.

4·88 k. hold szántó 4·61 frt
átlagos hozadékkal ad valóságos tiszta jövedelmet 107·97 K.
1·23 k. h. rét 2·97 frt átl.
hozadékkal ad valóságos tiszta jövedelmet 18·80 "
0·31 kat. h. legelő 1·03 frt
átl. hozadékkal ad valóságos tiszta jövedelmet 1·48 "
0·25 k. h. kert 6·96 frt átl.
hozadékkal ad valóságos tiszta jövedelmet 8·00 "

Összesen 134·25 K. 134·25 "

Mindössze 722·25 K.

Tekintve azt, hogy ezen földbirtok után állami adóban és pótdókbán cca 20 K. adót is kell fizetni, tekintve azt, hogy a kisbirtokos családnak élelmezése és egyéb kiadásokra is többet lehet és kell számítani, mint a nap-számos, vagy bére családnak és hogy a gazdasági vállalat kockázatára is kell bizonyos összeget fölvenni, ezen 7·22 k. hold földbirtok a miveleti ágak fönti arányával azon alapnak vehető föl, mely egy öttagú kisbirtokos család eltartására elegendő.

4. Az a kérdés oldandó még meg, hogy a katonai szolgálati kedvezmény megadása milyen igazolástól tétessék függővé. Teljesen igazságtalan és a törvény szándékát mérőben annulláló azon intézkedés, amely 50 frt azaz 100 korona kataszteri tiszta jövedelemtől kez-

dődően és annak négyszereséig terjedhetően adja meg a kedvezményt. Nagyméltóságod is rámutat erre magas leiratában, de nekünk is vannak adataink, amelyek amellett szólnak, hogy 100 K. kataszteri tiszta jövedelme olyan kisbirtoknak nincs, de nem is lehet, melyet tulajdonosa idegen munkaező nélkül művelhetne.

Igy, hogy csak néhány élő példát hozunk föl:

Takács Márton szászfenesi lakos 25 hold földjének, melyből 12 hold szántó és 5 hold rét, a kat. tiszta jövedelme 45·43 K.

Porkoláb János nagy-sármási lakos 20 hold földjének, melyből $13\frac{1}{2}$ hold szántóföld, a kat. tiszta jövedelme 14·90 K.

Nagy János nagy-sármási lakos 40 hold földjének, melyből 26 hold szántó, kat. tiszta jövedelme 72·98 K.

És ilyen példát számtalant lehetne felsorolni, holott az evidens, hogy például 40 holdas földbirtok, melyből 26 hold szántó, elégséges egy kisbirtokos-család eltartására. És a mai eljárás szerint még az ilyen tulajdonosa sem részesülhet a kedvezményben, mert kat. tiszta jövedelme csak 72·98 K. A mai eljárás szerint legalább 50 holdasnak kell lenni azon kisbirtoknak, melynek tulajdonosa a kedvezményt megkaphatja. Hát ez nem lehetett intenciója a törvénynek, annál kevésbé, mert 50 holdas birtokot birtokosa idegen munkás nélkül nem képes munkával ellátni, de eo ipso nem képes ellátni annak négyszeresét, vagyis 200 holdat. A hadkiegészítő parancsnokságtól beszerzett értesüléseink szerint a mai eljárás mellett évenként alig 1—2 képes a szolgálati kedvezményre való jogosultságát az 50 frt kataszteri tiszta jövedelemmel kimutatni.

Véleményünk szerint a kataszteri tiszta jövedelem olyan könnyen kezelhető kulcs ahhoz, hogy a kedvezményhez való jogosultság megadassék, miszerint azt nem kell elejteni, csak a törvény intenciójához és a valóságos állapothoz kell átalakítani, illetve redukálni. 7·22 k. hold földbirtok, amely 4·88 k. h. 4·61 frt átlagos tiszta hozadékú szántóból, 1·23 k. h. 2·97 frt átl. tiszta hozadékú rétből, 0·31 k. h. 1·03 frt átl. tiszta hozadékú legelőből áll, az az alap, amelynek összes kataszteri tiszta jövedelme adja a kedvezmény megadhatóságához szolgáló kulcsot. Vagyis:

4·88 k. h. szántó 4·61 frt hozadékkal 22·49 frt
1·23 " rét 2·97 " " 3·65 "
0·31 " legelő 1·03 " " 0·31 "
0·25 " kert 6·96 " " 1·74 "

Összesen 28·19 "

Azaz . . 56·38 K.

Véleményünk szerint tehát a kedvezményben azok lennének részesítendőek, akiknek legalább 56·38, vagy kerek számban 56 korona kat. hold tiszta hozadékot adó kisbirtokuk van s a törvény rendelkezése szerint a kedvezmény megadhatóságának túlsó határa az ezen kat. jövedelem 4-szerese lenne.

Hogy ezen megállapítási mód mellett rendszerint sem törpe birtok, sem a kisbirtok kategóriáját túlhaladó birtok nem részesülne kedvezményben, azt két föltevés bizonyítja:

Az első föltevés az, hogy az 56 koronás k. tiszta jövedelem még az egészen kedvező viszonyok közt sem mutatható ki rendszerint 5 holdnál kisebb birtokon, vagyis törpebirtokon. Mert

31² k. hold III. oszt. szántó k. tiszta jövedelme á 6·79 = 23·77 frt.
1 " " IV. " rét " " " á 3·66 = 3·67 "
1·2 " " II. " legelő " " " á 1·97 = 0·99 "
Összesen 18·43 frt.

A második föltevés pedig az, hogy az 56 koronás kat. tiszta jövedelem még a nagyon

kedvezőtlen minőségű osztályok mellett sem haladja meg a kisbirtok kategóriájának határát. Mert

18 k. hold VII. oszt. szántó k. tiszta jövedelme á 1·14 = 20·52 frt.
7 " " VII. " rét " " " á 0·93 = 6·31 "
4 " " VII. " legelő " " " á 0·34 = 1·36 "
29 k. hold Összesen 28·19 frt.

Legyen szabad még azon gazdasági egyesületek véleményét ismertetni, melyek megkeresésünkre véleményüket nyilvánították.

a) Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület a kedvezményt azon kisbirtokosnak véli megadhatónak, akinek

5 kat. holdnyi I—III osztályú vagy
8 " " IV—VI " vagy
15 " " VII—VIII. " birtoka

van, amely földbirtok mellett egy 50 hold nagyságon alúli legelő nem veendő tekintetbe.

b) a szolnok dobokavármegyei gazdasági egyesület véleménye szerint a kedvezmény megadásának alapjául legcélszerűbb lenne az évenként előállított termény-, állat- és termékértéket venni, mely együttesen, ha kitesz 400 koronát, az elégnék tartható a szolnok dobokavármegyei 5 tagból álló igénytelen családnak fenntartására.

c) a fogarasvármegyei gazdasági egyesület egy 5 tagú kisbirtokos család eltartására a fogarasvármegyei talajviszonyok közt 10 holdat tart legalább szükségesnek, s ebből legalább a fele legyen szántóföld. A kedvezmény megadása fölött a vármegyei közigazgatási bizottság a gazdasági egyület meghallgatása után határozná.

d) a tordaaranyosvármegyei gazdasági egyesület véleménye szerint irányadó elvként az volna kimondandó, hogy a gazdálkodásra alkalmas és e célra használt 50—100 holdig terjedő gazdaságok tulajdonosai részesítendőek a kedvezményben; de esetről-esetre kellene a vármegyei közigazgatási bizottságnak elbírálni, hogy kinek lenne a kedvezmény megadandó.

Ezen vélemények közül az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület véleménye olyan, mely a kataszteri összeírás osztályait fogadja el, de nem fogadja el kulcsul a kataszteri tiszta jövedelmet, mely szintén az osztályozáson alapszik, holott a tisztajövedelem alapul vétele a kedvezmény megadásánál sokkal könnyebben és egyszerűbben történhetik, mint az osztályoké, mert minden olyan esetben, midőn a birtok nem I., II. és III. osztályú földekből, hanem például II., V. és VI. osztályúakból áll, új és komplikált számítás lesz szükséges. Ellenben kétségtelen az, hogy ezen vélemény szerint 5 k. holdnyi I—III. osztály = 8 k. holdnyi IV—VI. osztály = 15 k. holdnyi VII—VIII. osztály; egyenlő pedig a jövedelem szempontjából. Vagyis 5 k. hold I—III. osztály jövedelme = X. 8 k. hold IV—VI. osztály jövedelme = X és 15 k. hold VII. VIII. osztály jövedelme is = X. Ez az X, ez a kataszteri tiszta jövedelem, mely a javasolt három kategóriánál egyforma, mely tehát sokkal könnyebb, biztosabb és állandóbb megítélesi alap.

A szolnok-dobokavármegyei gazdasági egyesület a szolnok-dobokavármegyei kisbirtokosok rendkívüli és átlagosnak föl nem vehetően alacsony igényéhez képest 400 k. valóságos jövedelmű kirtokot tart elégségesnek egy öt tagú család eltartásához, ami a földjövdelemnek a munkabérnek összetételével körülbelül megfelel annak, amit mi országos átlagban javasolunk.

A fogarasvármegyei gazdasági egyület által javasolt legalább 10 holdnyi földbirtokot csakis az ottani viszonyok mellett lehet indokoltnak tartani, míg a 10 hold minimumot az egész országra nézve magasnak tartjuk.

Szőlők rigolozását gőzekével

A gőzeke jelenleg megtekinthető munkaközben Alsó-Gáld, Krakkó, Czelná, Sárd szőlőhegyeiben.

70 80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

1297

Timár János
Maros-Szent-Királyt.

A fogaraszvármegyei és a torda-aranyosvármegyei gazdasági egyesületek azon kívánsága, hogy a kedvezmény megadása fölötti határozat a vármegyei közigazgatási bizottsághoz utaltassék, alig keresztülvihető. De még ha véleményük kikérhető lenne is, akkor is előbb általános irányadó elveket kellene megállapítani.

A fent előadottak alapján tehát véleményünket a következőkben foglalhatjuk össze és fejezhetjük ki javaslatunkképpen:

1. Az 1889: VI. t.-c 33. §-ában foglalt kedvezmény azon örökölt kisbirtokok tulajdonosainak adandó, a) melyeknek nagysága legalább 7 = hét kat. hold és kataszteri tiszta jövedelme legalább 50 korona; b) illetőleg egészen azon kisbirtokig, melynek nagysága 100 k. holdnál, kat. tiszta jövedelme 200 K-nál nem nagyobb.

2. Kívánatosnak tartjuk, hogy a véderőtörvény legközelebbi parlamenti tárgyalása alkalmából a mai 33. §-ban megállapítani kívánt kedvezmény határozottabban és világosabban állapíttassék meg a törvényben.

Kolozsvár, 1904. június 14.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Magyar komló-ár átlagok 1885—1903-ban.** Közlekedvén a komló-idény s utána az értékesítés, nem lesz talán érdektelen, ha a komlószaktanár által az utolsó 19 évről összegyűjtött átlagokat közöljük:

1885. évben 100 K.	1895. évben 150 K.
1886. " 200 "	1896. " 100 "
1887. " 100 "	1897. " 160 "
1888. " 300 "	1898. " 290 "
1889. " 120 "	1899. " 170 "
1890. " 300 "	1900. " 186 "
1891. " 130 "	1901. " 150 "
1892. " 300 "	1902. " 165 "
1893. " 600 "	1903. " 335 "
1894. " 100 "	9 évi átlag 189 K.

10 évi átlag 240 K.

Az 1885—1888. évi adatok *Imreh* Lajostól vannak. Átlagok 5 évenként: 1885—89. ig 166 kor., 1890—94. ig 312 kor., 1895—99. ig 174 kor., 1900—903. ig 269 korona, végátlag 2145 kor. Az utolsó 6 év (a rendszeresebb komlótermesztési adminisztráció idejében) átlaga 248 korona.

+ **Az istállótrágya előnyös és hátrányos tulajdonal.** Az istállótrágya a legtermészetesebb trágyaféle, mert tartalmazza mindazon növényi tápanyagot, amelyek a sikeres termés szempontjából szükségesek. Az istállótrágya teljes trágya, mert nemcsak a három legfontosabb növényi tápanyagot tartalmazza, hanem ezen felül jelentékeny mennyiségű humuszt is, miáltal a talaj fizikai tulajdonságainak javítására jelentékenyen befoly. A trágyázás által fokozzuk talajaink humusztartalmát s ezzel együtt porhanyóságát, vízfoghatóságát, felmelegedő képességét s így közvetve termékenységét is. Ezek mindenike oly fontos és szükséges tulajdonság, hogy nélkülök rendszeres és sikeres termelésről szó sem lehet. A vízfoghatóság fokozása különösen kevesebb csapadékkal bíró vidékeken, nagyon kívánatos, amit rendszeres 3—4 évenkénti istálló

trágyázással jelentékeny módon növelhetünk. Az istállótrágya azonban a korhadás különböző stádiumaiban nem egyforma mennyiségű humuszképző anyagot tartalmaz, mert pl. a friss istállótrágyában jelentékenyen több van, mint pl. a félig vagy pláne a teljesen érett vagy túlérett istállótrágyában. Ezért tehát ha a talaj humusztartalmának fokozása a feladatunk, lehetőleg friss vagy félig érett istállótrágyát alkalmazzunk. Az istállótrágya hatása tehát annak érettségi fokától és minőségétől függ, de általában egyes esetek kivételével annak alkalmazása mindig kívánatos. El nem vitatható azonban az, hogy dacára azon előnyös tulajdonságainak, mégis némely esetekben azt mellőzni kell, mivel vannak egyes kultúrnövényeink, amelyek termelésénél az azok minőségére gyakorolt káros hatásánál fogva nem alkalmazható. Ilyenek a sörárpa, cukorrépa, dohány, magratermelt hüvelyesek, stb. Ilyen esetekben vagy az elővetemény alá alkalmazzuk azt, vagy ha ez nem lehetséges, akkor a tápanyaghányon a műtrágyafélék alkalmazása által iparkodjunk segíteni.

+ **Egy és más a szántásról.** A talaj megmunkálása, gyakori és helyes időben való megszántása: a jövedelmező gazdálkodás elengedhetetlen kelléke. Gazdaságunk vetésre szánt minden talaját legalább kétszer kell megszántani a nyár és őszi folyamán. Első a tarlóhántás, amely sekélyen eszközöndő, leginkább azért, hogy a tarlómaradványok a talajba kerüljenek s a gyommagvak ott csírázásnak — s szalmamaradványok pedig rohadásnak induljanak. Ezt azonban okvetlenül az őszi mély szántásnak kell követni s nagy hiba, ha az bármi oknál fogva elmulasztatik. Sajnos, ősszel a munkák annyira feltorlódnak, hogy sok esetben nem sikerül minden búza és rozs — de még inkább a zabtarlót tarlóhántás után őszi mély szántásban részesíteni, pedig „az őszi szántás féltrágyázás” és csak azon őszi szántás igazán jó, mely a tél beállta előtt befejeztetett, mert a fagy csakis így érvényesítheti elmállást elősegítő hatását, amely által a kémiai és fizikai átalakulás a legkedvezőbb lehet. Ha a gabonatarló július—augusztusban csak igen csekélyen szántatott és csak tavasszal szántatik ismét, akkor a fagy ezen hatása egyáltalában nem érvényesülhet. Ha nem szántunk ősszel, akkor a tarlóhántás gyomirtó hatását nem használjuk ki, mert a tarlóhántással kifejlesztett gyomok magot kötnek és annál jobban szaporodnak a szántatlan tarlón jobban fejlődnek a növényi betegségek csírái és állati kártevők álcái is, az őszi szántás elmulasztásával tehát ezeket is szaporítjuk. Az okszerű talajmivelés sarktétele az, hogy aratás után a kaszát az eke kövesse és hogy az egész szántóföld, különösen pedig annak azon része, melybe tavasziak jönnek, ősszel még egyszer, lehetőleg mélyen megszántassék. Csakhogy — mint már fentebb említettük — az őszi munkatorlás sokszor a legjobb akarat dacára sem engedi meg, hogy a gazda a talajmunkát a kellő időben elvégezhesse. Nagyobb gazdaságban könnyű ezen segíteni, mert a nagy birtokon júniusban könnyen beszerezhetni néhány igás ökörrel többet s ha a munkatorlás megszűnt, november—decemberben hizóba

foghatja a rendes létszámon felüli állatokat. A kisebb gazdaságok azonban, amelyek szerény anyagi viszonyok között folytatják üzemüket, ezt nehezebben tehetik és mégsem szabadna lemondaniok a tarlóhántás és a kellő időben végzett őszi szántás nagy előnyeiről. Ezt elérhetik az által, ha a meglévő igás erőt teljes mértékben kihasználják. A tarlóhántásnál ez nagyon jól lehetséges, mert esetleg kettős, vagy esetleg hármas ekék is használhatók. Különösen a lazatermesztéti talajokon avagy csapadék-szegény klíma alatt nem ajánlható eléggé az őszi szántás fogantatása, különben tavasszal kell szántani, miáltal a talaj még inkább kiszárad, ellenben az ősszel mélyen megszántott talajokat tavasszal csak boronálni kell. Csak ha nagyon gyomos volna a talaj, engedhető meg a tavasszal való újbóli szántás, ilyenkor is azonban a több testű eke teljesen megfelel. Általánosan ismert tény, hogy laza talaju és esőtlen vidékeken levő gazdaságban a tavasszal alkalmazott foszfortrágyák nem oly hatékonyak, mint akkor, ha ősszel szórattak ki, mert a talajban nincs elég nedvesség érvényesülésükhöz. Amint azonban okszerű talajmiveléssel biztosítjuk a téli nedvességet, ezen trágyafélék is sikeresebben használhatók fel. Ezért aki ilyen viszonyok között tavasszal kívánja a mesterséges trágyákat felhasználni, gondoskodjék előbb a talaj kellő mérvű megmunkálásáról.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számra legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **Székelyföldi iparkiallítás.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara legutóbbi ülésében elhatározta, hogy még ez évben kiállítás rendez *Marosvásárhelyen*, hol a székelyföldi iparossegédek és tanoncok munkái kerülnek bemutatásra. A kiállítás október hó 21-én nyílik meg és nyolc napig tart.

— **Radnót-orszáji vasút.** A Marostorda-megyei gazdasági egyesület koncessziót kért a kereskedelmi minisztertől, hogy Radnóttól Oroszfájig mezőgazdasági vasutat építhessen.

— **Komlótermesztési kirándulás Segesvárt.** A segesvári komlótermelő szövetséget a földmivelésügyi miniszterium hozzájárulásával folyó évi augusztus hó 14—15. napjain komlótermesztési tanfolyamot tart, melyre minden érdeklődőt szívesen látunk. A tanfolyamon gyakorlati s szakemberek tartanak ismertetéseket a komlótermesztés legújabb haladásairól. Első nap d. e. 10 órakor a vármegyei ház kis termében *Csérer* Lajos szaktanár tart előadást a komló fajtákról, komló műtrágyázásról, komló kezeléséről, természetes és mesterséges szárításról, komlóbecslésről stb. különös tekintettel a külföldi legújabb vívmányokra. Délután a Segesvár környéki komlóskertek járatnak be, a midőn különböző fajták, művelési módok, természetes és mesterséges szárítók tanulmányozhatók; este hazánk komlótermesztésének s értékesítésének ügye be-

„AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélcél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekfejek.

Porvédő kerekek

Acél gerendely.

Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnyeim: „Agraria” Budapest.

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resicjai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen kúldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangú magyar gyártmány, felülmúlja meg a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

széltetik meg. Másodnap kocsikon látogatnak meg a fehéregyházi állami telepek (Petőfi sirja mellett) a héjjasfalvi, szenterzsébeti s székelykeresztúri népies és uradalmi komlóskertek. A tanfolyam aznap este véget ér s a héjjasfalvi állomásról az estéi vonatokkal ki-kí lakhelyére térhet. A részvétel bejelentését augusztus hó 10-ig kérjük. *Béldi* László főispán, a komlótermelő szövetkezet elnöke.

— **Felszólítás.** Akinek eladó szalastakarmánya van, jelentse be azt a *kolozsvári m. kir. állattenyésztési felügyelőségnek*. Az ajánlatokban a mennyiség, minőség, ár és szállítási viszonyok részletesen jelzendők.

— **Pályázati hirdetmények** a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához újabban a következők érkeztek: 1. a m. kir. államépítészeti hivatal kolozsvári, györgyfalvi áll. el. iskola és kolozstordai kincstári ménesgazdaságnál gazdasági épületek felépítésére; 2. m. kir. államvasútak igazgatósága: denaturált borszesz szállítására és leltári tárgyak eladására; 3. a cs. és kir. katonai élelmezési raktár Gyulafehérvár: élelmi cikkekre és gabonavételre. Ezen hirdetmények a kamara irodájában a hivatalos órák alatt betekinthetők.

— **A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara** figyelmezteti az érdeklődőket, hogy f. évi aug. hó 17-én Miskolcon orsz. sörpavaszár rendeztetik, ahol a jelentékeny gazdasági termék nagy mennyiségben kerül eladásra. Termelőink, kereskedőink és sörgyárosaink használják fel e kínálkozó alkalmat kedvező összeköttetések szervezésére és fizetkedésekre.

— **A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán** a beiratkozások az 1904-905. tanévre szeptember hó 1—8-ig bezárólag fognak megtartatni. Szeptember hó 9—15-ig a beiratkozást írásbeli kérvényre a tanártestület, ezen időn túl pedig október hó 1-ig a földmívelésügyi m. kir. Miniszter engedélyezi. A beiratkozás kizárólag gymnásiumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján történik.

Az állatorvosi tanfolyam négy évig tart, okleveles gazdászok azonban ha érettségi bizonyítványuk is van, három év alatt is elvégezhetik. A beiratkozási díj 4 korona, a tandíj félévénként 30 korona. Tandíjmentesség vagy állami ösztöndíj elnyerésért szóló folyamodványok külön külön, érettségi bizonyítvány hiteles másolata és a szegénységi bizonyítvány csatolása mellett a földmívelésügyi m. kir. Miniszter Ur Ö Nagyméltóságának címezve a beiratkozás alkalmával a főiskola rektori hivatalában nyújtandók be.

— **A cukoregyezmény módosítása.** A brüsseli cukoregyezmény következtében tudvalevőképp az osztrák és magyar kormány között oly értelmű megállapodás jött létre, hogy mindkét állam jogosítva van a területére érkező finomított cukor métermázsája után 3:50 k., a nyers cukor után pedig 3:20 k. surtaxeot (illetéket) beszédni. E rendelkezés célja biztosítani a brüsseli egyezményben megvalósult alapelveket, hogy minden ország jogosítva van olyan intézkedések megtételére, a melyek a saját fogyasztását első sorban a saját termelésének biztosítja. Ugy a magyar, mint az osztrák kormány megfelelő törvényjavaslatot terjesztett erre vonatkozólag a törvényhozáshoz, azonban e javaslatot eddig még nem tárgyalták, sőt Ausztriában remény sincs reá, hogy egyhamar tárgyalhatják. Ebből óriási hátrányok származtak a magyar gyárakra, mert Ausztriából továbbra is nagy mennyiségben özönlött a cukor Magyarországra és bár a törvényjavaslat visszaható erővel van tervezve, az osztrák gyárak hamar kijátszották ezt az intézkedést, mert a cukrot egyszerűen vagyontalan emberek nevére adták fel, a kiken, ha a javaslatból törvény lesz, sohasem fogja a magyar kormány a surtaxeot behajthatni. A két kormány tehát megegyezett, hogy a javaslatot módosítják és a surtaxe utólagos megfizetésére a vevő kötelezettségét is ki fogják

mondani. Ez remélhetőleg elejét fogja venni a törvény kijátszásának.

— **A budapesti pincemesteri iskolába,** melynek célja az okszerű borkezelésben elméletileg, de főleg gyakorlatilag kiképezni a hallgatókat, most teszik közzé a felvételi tudnivalókat. A két éves kurzusra azokat veszik föl, akik vincellériskolákat végeztek. A tanfolyam tandíjmentes, ezenfelül 600 koronás egész és 300 koronás fél ösztöndíjak is vannak. A kurzus október 1-én kezdődik. A kérvényeket augusztus 10-ig kell beadni.

— **Takarmányszállítás.** Hieronymi kereskedelemügyi miniszter felhívására az államvasútak igazgatósága intézkedett, hogy a tengeri, korpá, olajpogácsa, szecska és egyéb erőtakarmányokra nézve a szalastakarmány szállítására megállapított feltételek mellett a kivételes tarifák azonnal életbeléptessenek.

— **Kukorica-exportunk.** A román kukorica-kiviteli tilalom aktuálissá teszi azt a kérdést, miképpen is alakulnának a külforgalmunk ebben a cikkben. Az 1903. évi statisztikai kimutatás szerint volt

behozatalunk 1,003,442 mm.

kivitelünk 2,555,504 "

A behozatalban csak Románia játszik említésre méltó szerepet 850 ezer métermázsával, viszont a kivitelben Ausztria 19 és Bosznia mintegy 0.6 millió métermázsával. Már most, ha tekintetbe vesszük, hogy 1903. évi kukoricatermésünk körülbelül 33 millió métermázsára volt, kivitelünk alig teszi ki összes termésünk 8%-át.

— **Tengeri-kiviteli tilalom Romániában.** Az érdekeltek körében izgalmat keltett a következő bukaresti távirat: *Bukarest*, aug. 1. A hivatalos lap királyi rendeletet közöl, mely a tengeri kivitelét további intézkedésig holtáptól fogva *megtiltja*. Az előbb kötött üzletek lebonyolíthatók, ha kötésük időpontját pontosan kimutatják. Egy másik rendelet szerint szeptember 16—29-étől fogva, tilos takarmányozásra szolgáló törkölynek és olajpogácsának kivitele Verciorova határállomáson kívül, a melyen át a kivitel történhetik.

— **A szegedi I. országos borvásár.** A „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete“ a hazai bortermékek fogyasztásának fokozása és a borforgalom emelésének elősegítése céljából, Szegeden f. évi szeptember hó első felében országos borvásárt rendez, melyre t. bortermelő társaink figyelmét ezúton is felhívjuk. Szükséges információkat szívesen ad, valamint prospektust és bejelentő lapokat is a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete“ (Budapest, IX., Üllői-út 25. szám).

— **Ásványi szuperfoszfát műtrágya közvetítés.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület átirata alapján értesítjük t. tagtársainkat, hogy a folyó 1904. évben 1000 waggon szuperfoszfát-műtrágya áll gazdaközönségünk rendelkezésére 49, illetve 48 filléres árban kilogramm %-onként, mely árban már a vasúti szállítás is benne van.

Midőn erre tagtársaink figyelmét felhívjuk, kérjük t. tagtársainkat, hogy a megrendeléseket — egyesületünkre hivatkozva — directe az Országos Magyar Gazdasági Egyesülethez tegyék, mely különben is minden erre vonatkozó ügyre szívesen ad felvilágosítást.

— **Magyar gyümölcs a külföldön.** Tallián Béla földmívelésügyi miniszter az idej előrelátható nagy gyümölcsstermésre való tekintettel intézkedett az iránt, hogy a külföldön is tudomást szerezzenek a hazai gyümölcsstermésről, a melynek minősége mindenütt általános elismerésben részesül. Megbizta Molnár István gyümölcsészeti biztost, hogy a külföldi jelentkező vevőkről nyilvántartást vezessen és a hazai termelőknek rendelkezésére bocsássa. A gyümölcsészeti biztos most küldötte szét az érdeklődőknek az újabb jegyzéket mintegy másfélszáz külföldi cégről. Hogy gyümölcsünk iránt mekkora az érdeklődés, bizonyítja az újabb jegyzék is. A legtöbb kereslet van Német és Svédországból. Különösen Bréma, Ham-

burg, Danzig, München, Zürich, Württemberg, Hannover, Baden, Stockholm, Varsó, Kopenhága érdeklődnek a magyar gyümölcs iránt. Nagy az érdeklődés Berlinben és Boroszlóban is. Most az őszibarack, alma, körte és szőlő iránt folyik a legtöbb kérdézősködés. A külföldi termés e gyümölcsnemekben gyenge volt, azért nagy keresletre lehet kilátás. A kinek nagyobb eladásra való készlete van, jelentse be a gyümölcsészeti bizottságnak. Miután csak elsődrendű áru, gondosan szedett és helyesen csomagolt gyümölcs állandósíthatja a magyar gyümölcs jó hírnevét.

— **Bessemer festék (védjegy üllő) tartós vasmaz.** Gazdasági üzemekben évek óta használják oly vastárgyak befestésére, a melyeket az elrozsdásodástól megóvni óhajtják, a Bessemer-festéket (védjegy üllő), mely az ólompirt valamint az olajfestékmázolatot minden tekintetben felülmúlja. A Bessemer-festék ezen jó hírneve azáltal nyer igazolást, hogy nagy ellentállóképessége mellett légköri és vegyi behatással szemben, jelentékeny ruganyossággal és fedőképességgel bír és hogy miniumalpozás a Bessemer-festék alkalmazásánál mindig megtakarítható. Vasszerkezetek, vasutak, gerendák, oszlopok, rácsok, mezőgazdasági gépek, nem kevésbé azonban valamennyi a szabadon levő tárgyakra részére Bessemer-festékünk (védjegy üllő) mint legartósabb mázolat ajánlható. Azt hisszük, hogy ezen Lutz Ede és Társa pozsonyi festégyárosok által gyártott festék, uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok körében teljes érdeklődésre fog találni (1036. III.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Gépgyáros cégek figyelmébe. Adott eset folytán figyelmébe ajánljuk a gépgyáros cégeknek, hogy az Erdélyi Gazdasági Egyletnek *Fruzsinszky Dezső* nevű alkalmazottja egyáltalán nincs. *Az E. G. E. Titkári Hivatala.*

Biborhere

Szöszös bükköny

Őszi bükköny

Őszi borsó

Csibehúr

Köles

1353.

Mustár

Muhar

Tarlórépamag

! ! — kiváló minőségben — ! !
nagyon jutányosan kapható
HALDEK
magnagykereskedésében
— BUDAPEST, —
VII. kerület, Károly-körút 9. szám.

AZ
ADRIAI
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; **tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.**

**Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:**

Szekula Akos
vezérfelügyelő.

(1003.)

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETR MELLETT:

Felőlő szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt
(Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsonöket nyújt és
BETETRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsonöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50

évi törlesztéssel 4-95 százalék.

nagyobb városokban fekvő házakra 4 1/2% évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 4 1/2% évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekötvények

Fischer és Társa

Faiskolák

Nagy-Enyed (Alsó-Fehérmegye.)

Szakszerűen nevelt gyümölcsfáknak tömeges produkálása a legfinomabb és legjobb csemege és kereskedelmi fajokban. Gyümölcsvadonczok, Gleditsiák, Akáczfák, Spárga, Rhabarber, Gömbakác, Szamocza, Ribiszke (vörös szőlő) Egres stb. stb.

Megbízható kiszolgálás. — Olcsó árak.

Szakszerű csomagolás. 1352

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.

brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.

Benzin adómentességére vonatkozó eljárás illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1351.

A Nagyszebeni Földhitelintézet

törlesztéses jelzálogkölcsonöket ad

2000 K.-tól kezdő összegekben,

mely kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és 4, 4 1/2, 4 3/4 és 5% kamatláb és 3/4% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt félévi részletekben visszafizetendők a következő feltételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő:

A.	1. 10 évi törlesztésre félévenként	K. 65.04 f.
	2. 20 " " " " " "	K. 41.75 f.
	3. 30 " " " " " "	K. 34.79 f.
legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.		
B.	1. 15 évi törlesztésre félévenként	K. 48.52 f.
	2. 25 " " " " " "	K. 36.57 f.
	3. 35 " " " " " "	K. 32.05 f.
legkisebb kölcsön 5000 korona.		
C.	1. 30 évi törlesztésre félévenként	K. 32.92 f.
	2. 40 1/2 évi " " " " " "	K. 29.69 f.
	3. 50 évi " " " " " "	K. 28.22 f.
legkisebb kölcsön 10.000 korona.		
D.	1. 50 évi törlesztésre félévenként	K. 26.11 f.
	legkisebb kölcsön 30.000 korona.	

Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adatnak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.

Kölcsonfoiyamodványok az alulirothoz benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad:

Erdélyi erdő-faanyag és bányagűnyökség.

Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.270.000.— "
	élet	200.000.— "
Tartalékok		255.200.02 "
Összesen:		2.125.200.03 K
1901. évi fölösleg		90.349.— K
1902. " "		59.782.36 "
1903. " "		109.331.73 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

KONKOLYI ISTVÁN 1327

mérnök

fajtyúk-tenyészdéje

Krompach-vasgyár. (Szepes megye.)

Angol, telivér, elsőrendű fajtyúk-törzseimnek

költőtojásai:

kendermagos

plimut, fekete

langán, sárga

orpington 80 f.

májusban 60

fillér, fogoly-

színű olasz 40

fill., illetve 30

fill. darabon-

ként. — Rázás-

mentes, pátens csomagolás 1 kor., postadíj 1 kor.

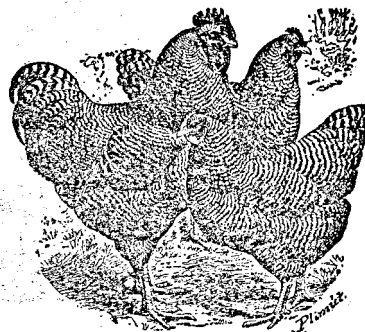
Törött és terméketlen tojások ingyen kicseréltetnek.

Csirkék hat hetes korban márcziusi kelésű 4, áprilisi 3-50, májusi 3 kor. darabonként. — Árjegyzék, csapda-

fészkek, szétszedhető öl, olcsó mesterséges csirke-

nevelő, aprócsirke szállító-doboz, sodronyhálóról stb.

ingyen. — Kérdezősködésekre válaszbélyeg kéréttik.

Keresek egy 200—400 holdas

jókarban levő,

lehetőleg várostól nem messze fekvő

birtokot

haszonbérbe.

1355

Cím a kiadó-hivatalban.

Bessemer-festék

(védjegy üllő.)

1036. III.

Mindennemű vasszerkezetek, vas- és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, kerítések, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Legtartósabb mázolat rozsdá ellen.

Mint famázolat is kitünő konzerválószor. Jobb, ellentállóbb és olcsóbb, mint minden olajfesték.

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

„Grand prix“-vel kitüntetve az 1900. évi párisi világiállításon

KWIZDA

korneuburgi marhatáppora.

Étvágygerjesztő szer
LOVAK, SZARVASMARIHÁK és JUHOK részére.

50 év óta alkalmaztatik a legtöbb istállóban étvágy hiánya, rossz emésztés esetén, a tej megjavítására, a tehének tejszolgalmányának szaporítására.

Ára dobozonként 140 kor., féldobozonként 70 fillér

Igazi csak az itt látható védjeggyel.

Ábrákkal ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve.

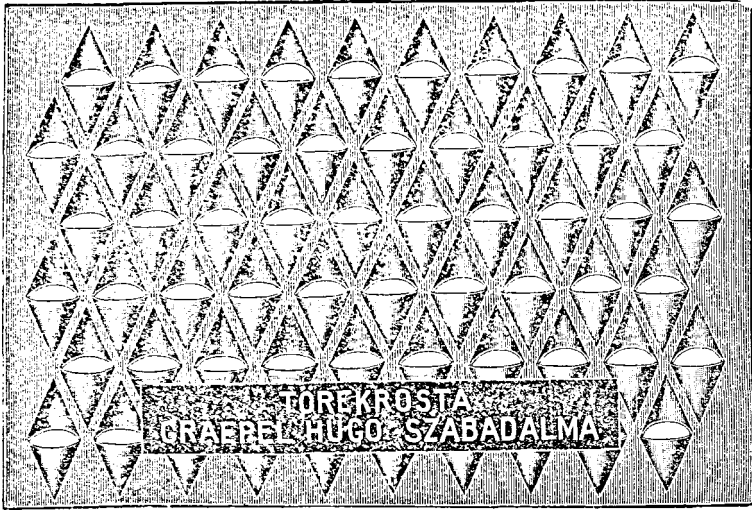
Főraktár:

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, rom. kir. és bulg. fej. udvari szállító, kerületi gyógyszerész, KORNEUBURGBAN, Bécs mellett.

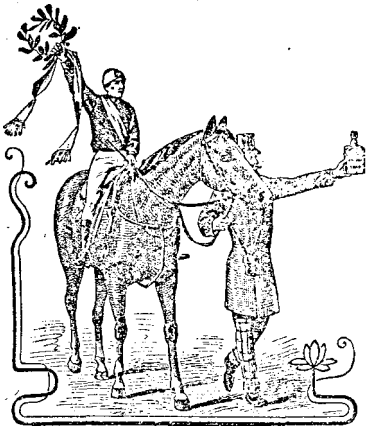
1201 II

GRAEPEL HUGÓ-féle szabadalmazott törekrosta.
GRAEPEL HUGÓ-féle szab. gabona és lóhere cséplőgépek
2 dobbal. Malomberendezések, Olajmalmok, Konkolyvá-
lasztógépek és rostalemezek kaphatók: 1066

Graepel Hugó gép- és rostalemezgyár,
malomépítészet BUDAPEST, V., Váci-út 40-46.

Az 1900-évi párisi világkiállításon „grand-prix“-vel kitüntetve.

== Kwizda ==
Restitúciófluidja

cs. kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Ára üvegenként 280 kor.

40 év óta udvari istállóban, a katonaság és polgárság nagyobb istállóiban alkalmaztatik nagy utak előtt az izmok erősítésére és azok után újból való megerősítésére; a lovakat trainingben legkitünőbb szolgálatokra képesíti. Csak az itt látható védjeggyel igazi. Kapható Ausztria-Magyarország valamennyi gyógytárában és drogueriájában.

Ábrákkal ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve.

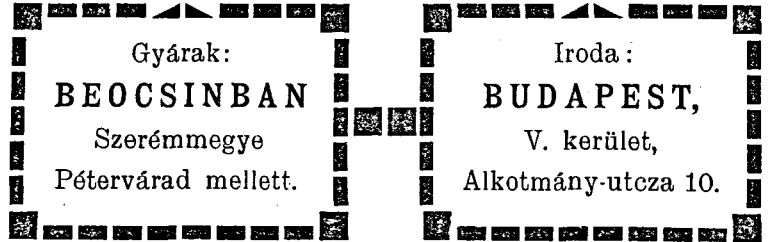
Főraktár:

Kwizda Ferencz Jánosnál.
osztrák-magyar cs. és kir., rom. kir. és bulg. fej. udvari szállító. (1291. III.)
kerületi gyógyszerész, Korneuburgbau, Bécs mellett.

Beocsini Cémentgyári Unió

== Redlich, Ohrenstein és Spitzer. ==

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás
egyedüli diszoklevél cémentgyártásért
és számos más kiállításon első díjak.

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezéseknél kitünő sikerrel kipróbált gyártmányait, akármely — vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és mesterséges portland-cémentet, valamint homlokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon alkalmas cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

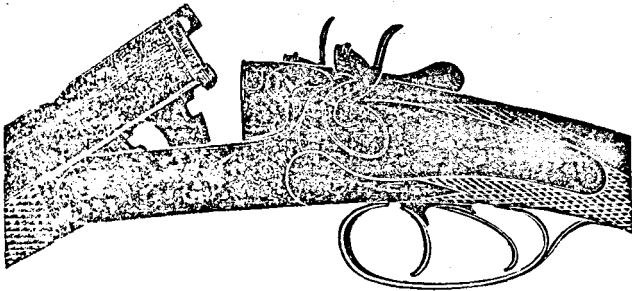
A normálnál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

Rozsdairtó (Antirost) legtartósabb és a rozsdaképződést tökéletesen meggátoló fekete festék vasneműek stb. részére.

Tüzpáncél (Flammentod) tűz és minden időjárás ellen védő festék, legtokéletebb óvszer faalkatré, szek gyuladása és rothadása ellen 1343. II.

Ajánljuk továbbá

amerikai hengerolaj és szilárd gép-
zsír-különlegességeinket,
utóbbi Tovote- és Stauffer-szelencékhez

KIND és HERGLOTZ
vegyszeri gyár fiókja

Budapest, V., Visegrádi-utca 4. szám.

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus 1323

fegyvergyár és (prácios) puskamiéves

FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és cséllövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-8— kilogramm

Ujdonság: Browning-féle automatikus serét ismétlő fegyver 225 korona gyári árban.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

Levelezés magyar!

Levelezés magyar

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte elsőhelyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ és terménytisztító gépek. Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ez időszert 15-féle különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtó erőre alkalmazva. — Ez évi ujdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

Kalmár Zs. és Társa különleges terménytisztító gépgyára

Telefon 69. szám. — Sürgőnyezim: Kalmár-rostagyár.

Hódmező-Vásárhelyen.

1274